

Jak zgłaszać i korygować w ZUS dane zleceniobiorców po zmianach od 1 stycznia 2016 r.

Od 1 stycznia 2016 r. obowiązują zmiany przepisów dotyczące zasad rozstrzygania zbiegów tytułów ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w przypadku zleceniobiorców. Płatnicy mogą obecnie zwrócić się do ZUS z pytaniem, jakim ubezpieczeniem powinien podlegać zatrudniony u nich zleceniobiorca. W związku z możliwością uzyskania takiego rozstrzygnięcia koniecznością staje się korygowanie danych dotyczących zleceniobiorców w sytuacji, gdy płatnik samodzielnie źle ustalił obowiązek ubezpieczeniowy, którym powinni zostać objęci.

Zleceniodawca, czyli płatnik składek, w pierwszej kolejności ma obowiązek prawidłowo ustalić obowiązek ubezpieczeń zleceniobiorcy i zgłosić go do właściwych ubezpieczeń.

I. Dokumentacja zgłoszeniowa

Zgłoszenie do ubezpieczeń

Zasadniczo zgłoszenia ubezpieczonego trzeba dokonać w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczeń. Dla zleceniobiorców datą powstania obowiązku ubezpieczeń jest dzień oznaczony w umowie zlecenia jako dzień rozpoczęcia jej

Dokumenty zgłoszeniowe dla zleceniobiorcy

Nazwa formularza	Kiedy należy go wypełnić
ZUS ZUA – Zgłoszenie do ubezpieczeń/zgłoszenie zmiany danych osoby ubezpieczonej	zleceniobiorca podlega ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu lub tylko ubezpieczeniom społecznym
ZUS ZZA – Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego/zgłoszenie zmiany danych	zleceniobiorca podlega wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu
ZUS ZIUA – Zgłoszenie zmiany danych identyfikacyjnych osoby ubezpieczonej	niezbędne jest zgłoszenie zmiany lub korekty danych identyfikacyjnych ubezpieczonego (np. zmiany nazwiska)
ZUS ZCNA – Zgłoszenie danych o członkach rodziny dla celów ubezpieczenia zdrowotnego	płatnik zgłasza lub wyrejestrowuje członka rodziny z ubezpieczenia zdrowotnego zleceniobiorcy
ZUS ZWUA – Wyrejestrowanie z ubezpieczeń	Płatnik wyrejestrowuje zleceniobiorcę z ubezpieczeń, do których uprzednio został zgłoszony

wykonywania. Również w przypadku gdy 2 (lub więcej) umowy zlecenia są zawarte z tym samym płatnikiem (przedmiot umów jest różny), płatnik z każdej z tych umów powinien zgłosić zleceniobiorcę do ubezpieczeń społecznych lub ubezpieczenia zdrowotnego. Przez „umowę zlecenia” należy rozumieć umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Zakres obowiązku ubezpieczeniowego zleceniobiorcy

W zależności od konkretnej sytuacji zleceniobiorca może być zgłoszony do różnych ubezpieczeń.

Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu. Ubezpieczenie chorobowe jest dla nich dobrowolne. Podlegają też ubezpieczeniu zdrowotnemu – obowiązkowo, z każdego tytułu ubezpieczenia, który posiadają. Wyjątek stanowią zleceniobiorcy, którzy są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat. Te osoby nie podlegają (ani obowiązkowo, ani dobrowolnie) ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zasada obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu ma zastosowanie do zleceniobiorców, dla których umowa zlecenia jest jedynym tytułem do ubezpieczeń. Od 1 stycznia 2016 r. obowiązek ubezpieczeń społecznych dotyczy także sytuacji, w których zleceniobiorca ma więcej niż jeden tytuł do ubezpieczeń, np. wykonuje więcej niż jedną umowę zlecenia, ale łączna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od minimalnego wynagrodzenia.

Jeśli płatnik składek ustali, że z tytułu wykonywania umowy zlecenia ubezpieczony podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym obowiązkowo, może zgłosić go na formularzu ZUS ZUA:

- do obowiązkowych ubezpieczeń: emerytalnego, rentowych, wypadkowego i zdrowotnego lub
- do obowiązkowych ubezpieczeń: emerytalnego, rentowych, wypadkowego i zdrowotnego oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Ustalenie, do jakich ubezpieczeń (emerytalnego, rentowych, chorobowego, wypadkowego i zdrowotnego) dana osoba została zgłoszona, oraz określenie, czy ustalone ubezpieczenia są obowiązkowe czy dobrowolne, nazywane jest ustaleniem schematu podlegania ubezpieczeniom.

PRZYKŁAD

Płatnik składek zawarł z Anetą B. umowę zlecenia od 1 marca 2016 r. Umowa zlecenia jest dla niej jedynym tytułem do ubezpieczeń. Aneta B. wyraziła chęć przystąpienia do ubezpieczenia chorobowego, więc płatnik składek zgłosił ubezpieczoną na formularzu ZUS ZUA, wykazując w blokach VI, VII i VIII dane o obowiązkowych i dobrowolnych ubezpieczeniach (rys. 1).